

Měsíčník EU aktualit

číslo 28,
leden 2006

strana 2	Priority rakouského předsednictví orgánům Unie
strana 3	V Evropské unii vznikne prostor jednotných plateb
strana 7	Komise schválila pokyny pro státní regionální pomoc od roku 2007
strana 10	Analýza: Vysvědčení roku 2005 v Evropské unii
strana 12	Téma měsíce:
Nová finanční perspektiva EU
na léta 2007 až 2013

EU OFFICE

Česká spořitelna, a.s.
Poláčkova 1976/2
140 00 Praha 4
tel.: +420 261 073 308
fax: +420 261 073 004
EU_office@csas.cz
<http://www.csas.cz/eu>

Petr Zahradník
manažer EU Office
+420 261 073 019
pzahradnik@csas.cz

Jan Jedlička
+420 261 073 484
jjedlicka@csas.cz

Alena Smolíková
+420 261 073 308
asmolikova@csas.cz

pod záštitou p. Pavla Kysilky
člena představenstva České spořitelny

Vážený čtenáři,

příslloví o dobrém konci a tudíž i dobrém celém příběhu se zdá být velmi vhodné k vyhodnocení prosincových událostí v evropském integračním dění. Tomu bezkonkurenčně dominoval bruselský summit Evropské rady, jediný v druhém pololetí 2005 (nepočítáme-li nezávazný neformální summit šéfů států a vlád v Hampton Court v Surrey na sklonku října 2005). Lze patrně s velkou mírou jistoty tvrdit, že úspěch summitu byl několikanásobný.

Především – a to je z pohledu dlouhodobé perspektivy EU patrně klíčové – podstatným způsobem přispěl k uklidnění vášní a rozbouraných vod, nejen mezi jednotlivými členskými zeměmi EU, ale i mezi jejími klíčovými institucemi, jež trvaly po valnou část roku 2005. Lze říci, že dosažení konsensu ohledně nové finanční perspektivy 2007 – 2013 je prvním viditelným výstupem onoho období reflexe, vyvolaného nejen předchozím neúspěchem při jejím schvalování, ale rovněž nezdařeným průběhem ratifikace Ústavy pro Evropu. Reflexe měla přinést zřetelnou odpověď na to, co EU doposud dokázala a jakou cestou se hodlá vydat dál. Rozpočtová shoda je dobrým výchozím bodem pro to, aby tato cesta nebyla slepá, ani kostrbatá. Bylo by zřejmě iluzí se domnívat, že během půlročního období reflexe by bylo možné zcela a úplně přesměrovat kormidlo plavidla EU tak, aby její kurs umožnil optimálně se vypořádat s úskalími, která skýtá globální oceán. Na straně druhé však jen pouhý začátek diskuse a její částečné promítnutí i do struktury rozpočtových výdajů je dobrým znamením.

Druhý argument, proč že byl summit úspěšný je ryze pragmatický; bez rozpočtu nemůže fungovat žádný organismus; pokud ano, tak na provizorní bázi. Toto provizorium by hrozilo, kdyby rozpočet nebyl schválen včas, což by právě v čase reflexní kocoviny nebylo zřejmě to pravé. Rozpočtový výhled však schválen je a tím je i riziko nalézání „druhých“ či „třetích“ „nejlepších řešení“ při zajištění chodu EU institucí a jejich politik zažehnáno.

Třetí argument je poplatný pohledu ze země nováčkovské, jež do EU vstoupila v roce 2004, a fakticky platí pro každého z těchto nováčků, byť s rozdílnou intenzitou. Všechny z nich si oproti finančnímu rámci 2000 – 2006 polepšily, některé pak (například Česká republika) dosti značně. Hlavním motivem nových členských zemí na summitu tak bylo především zajištění toho, aby rozpočtový výhled byl schválen, neboť bylo od počátku nanejvýš pravděpodobné, že oproti nynějšímu si polepší. Uškodit jim mohlo vlastně pouze otálení a oddalování jeho schválení, což se rovněž nekonalo.

Nebylo by vůbec korektní tvrdit, že schválením nové finanční perspektivy 2007 až 2013 se vyřešily všechny úkoly, kterým nynější EU čelí; nebyla by to samozřejmě pravda. Ale jejím schválením se učinil jeden velmi podstatný krok k obnovení důvěry v EU i k tomu, aby se zbylé úkoly vůbec mohly začít řešit.

V roce 2006 si přejme alespoň takový vývoj EU, jaký naznačil závěr roku předchozího; EU Office České spořitelny bude tento vývoj věrně monitorovat a výsledek Vám ráda sdělí jak na stránkách našeho Měsíčníku EU aktualit, tak i na: www.csas.cz/eu.

Petr Zahradník

Eurokop.cz
Eurofon 800 200 200
Eurocentrum Praha

Za podpory Odboru
pro informování o evropských
záležitostech Úřadu vlády ČR

První polovinu nového roku prožije Evropská unie pod předsednictvím Rakouska. Jednou z hlavních priorit týmu kolem kancléře Wolfganga Schüssela je dotáhnout do konce schvalování finanční perspektivy 2007 až 2013 (čeká se ještě na souhlas Evropského parlamentu) a schválit prováděcí dokumenty hlavních evropských politik v novém programovacím období. Evropská komise předložila návrh směrnice (tzv. Nový právní rámec), která má v EU vytvořit jednotnou platební oblast.

POLITIKA

Priority rakouského předsednictví orgánům EU

V prvním pololetí roku 2006 bude orgánům Evropské unie **předsedat Rakousko**, které tuto pozici zastávalo již jednou – v roce 1998. Symbolického předsednického žezla se tak ujímá po Velké Británii, ve druhém pololetí 2006 ho nahradí Finsko. Právě s Finskem chce Rakousko hodně spolupracovat, což se odráží i ve společně vytvořeném pracovním programu Rady na rok 2006, kde jsou definovány klíčové priority rakouského předsednictví.

Předsednická země EU má významnou pozici, neboť:

- **organizuje a předsedá** Evropské radě, Radě EU a přípravným výborům a pracovním skupinám,
- **reprezentuje** Radu EU při jednání s dalšími evropskými institucemi, zejména Evropskou komisí a Evropským parlamentem,
- **zastupuje** Evropskou unii v jednání s mezinárodními organizacemi a se státy, které nejsou členy EU.

Priority rakouského předsednictví v jednotlivých oblastech:

Finanční perspektiva 2007-2013 – po schválení finanční perspektivy Evropskou radou se Rakousko bude snažit co nejdříve dojednat souhlasné stanovisko v Evropském parlamentu, které je pro definitivní platnost budoucího sedmiletého rozpočtu EU klíčové. Po znalosti podoby finanční perspektivy bude potřeba dotáhnout do konce návrhy nejrůznějších prováděcích dokumentů k jednotlivým evropským politikám.

Hospodářský růst a pracovní místa – Rakušané chtějí bojovat s výzvami globalizace a stárnutím obyvatelstva ve většině států EU a zaměřit se proto na implementaci Lisabonské strategie, zejména v oblastech strukturální/mikroekonomické politiky a politiky zaměstnanosti. V průběhu prvního pololetí rovněž může dojít, bude-li to potřeba, k aktualizaci Hlavních směrů hospodářských politik tak, aby reflektovaly schválené Národní akční programy reforem.

Zvyšování konkurenceschopnosti – předsednické Rakousko bude během svého mandátu vyvíjet aktivity v oblastech lepší regulace, snižování a zjednodušování administrativy, podpory inovací (Rámcový program pro konkurenceschopnost a inovace), podnikavosti, výzkumu (schválení 7. rámcového programu), vzdělávání (Integrovaný akční program pro celoživotní vzdělávání) a ochrany práva duševního vlastnictví (Komunitární patent). Předsednictví by rovněž rádo dotáhlo do konce chemický balíček REACH či směrnici o energetické účinnosti.

Rozvoj jednotného vnitřního trhu – tým kancléře Wolfganga Schüssela by chtěl dotáhnout do konce směrnici o službách, která by na jednu stranu měla utišit obavy některých členských států a na druhou stranu by se její záběr neměl příliš zužovat. V sektoru finančních služeb by měl být kladen důraz na aplikaci Akčního plánu finančních služeb, kromě toho na problematiku praní špinavých peněz či na jednotný platební styk. Daňová

oblast by měla být inovována o zjednodušení a modernizaci DPH, předsednictví rovněž počítá s dalším pokrokem v otázce harmonizace daňového základu korporací.

Justice a záležitosti vnitra – klíčovou prioritou bude střednědobá revize Haagského programu, který stanovuje obecné priority a politické cíle v oblasti vnitřní bezpečnosti EU do roku 2009. Mělo by taky dojít k ustavení společné azylové procedury a jednotného statutu imigranta v EU, budou pokračovat práce na Schengenském informačním systému II, který umožní do schengenského prostoru bez vnitřních hranic zapojit i nové členské státy.

Vnější vztahy – v zahraniční politice se předsednictví zaměří na region západního Balkánu, kde sleduje zájem stability a spolupráce se Soudním tribunálem v Haagu. Ve vztahu k USA si Rakousko přeje pevné, aktivní a zřetelné spojení. V případě Ukrajiny chce prosazovat její vstup do Světové obchodní organizace (WTO). Ve světovém obchodě bude nová předsednická země EU tlačit na úspěšné uzavření katarského kola jednání WTO s orientací na zlepšení přístupu na trhy zboží a služeb, potírání chudoby prostřednictvím zapojení rozvojových států do zahraničního obchodu a na opatření k podpoře udržitelného rozvoje ve světě. Prioritou zde bude i boj proti terorismu.

Oříškem pro Rakousko bude i červnový summit EU, na kterém se má po ročním období reflexe rozhodnout o osudu Euroústavy.

<http://www.eu2006.at>

ZDANĚNÍ A CELNÍ UNIE

Návrh modernějšího celního kodexu

Evropská komise vyslyšela výzvy globalizace a předložila dva **návrhy k modernizaci evropského celního kodexu**. Cílem prvního návrhu je **zjednodušení a urychlení** procesů a postupů spojených s celním systémem. Návrh obsahuje užívání jednotné terminologie, zavedení systému snadného sledování pohybu zboží, racionalizace systému celních záruk a rozšíření uznání povolení vydaného jedním členským státem na území ostatních členských zemí.

Druhý návrh by měl jednotlivým členským státům umožnit zavedení **elektronických celních systémů kompatibilních** se systémy ostatních zemí v EU, zavést celounijní analýzu rizik a zlepšit výměnu informací mezi orgány ochrany hranic (kromě celních orgánů i policie, hraniční kontrola, veterinární kontrola, hygienická kontrola). Centrálním zúčtovacím systémem by měly procházet nejen platby cel, ale také veškeré platby spojené s výběrem daně z přidané hodnoty a spotřebních daní. V souvislosti s tím do roku 2012 vznikne povinnost podávat **celní deklarace pouze v elektronické podobě**. Nový systém společně umožní platit cla ve svých domovských státech, bez ohledu na to, v jakém členském státě zboží překročilo hranice. „To umožní firmám předložit dokumenty kdykoliv a

nebudou vázané na otevírací hodiny celních úřadů," uvádí komisař Kovács.

Celkovým smyslem je **zvýšení konkurenceschopnosti společností**, které podnikají v Evropě, **snížení nákladů** na plnění celních požadavků a **zlepšení bezpečnosti** v EU. Evropský komisař László Kovács odhaduje, že díky novému systému společnosti v EU od roku 2010 ročně ušetří okolo 2,5 miliardy euro. Jednotný vnitřní trh se díky snadnějšímu přechodu zboží přes hranice rozšíří o 50 mld. euro. Zavádění systému si vyžádá dodatečné náklady odhadované na 80-100 milionů euro za rok. O jejich pokrytí by se měla podělit EU s členskými státy.

<http://www.europa.eu.int/rapid/pressReleasesAction.do?reference=IP/05/1501>

Rozhodnutí Soudního dvoru může snížit daňová inkasa o miliardy

Evropské společnosti si v členských zemích EU budou moci **uplatnit daňové odpočty ze ztrát vzniklých jejich dceřiným společností podnikajícím v ostatních členských státech**, vyplývá to ze stanoviska Evropského soudního dvoru.

Stanovisko vzešlo z případu **britského maloobchodního řetězce Marks & Spencer**, který při podnikání dceřiných společností v Belgii, Německu a Francii utrpěl ztrátu. Britské zákony umožňují společnostem-rezidentům skupiny mezi sebou provádět vyrovnání jejich zisků a jejich ztrát, ale zamítají tuto možnost, vykazují-li ztráty dceřině společnosti, které ve Velké Británii nemají sídlo a nevykonávají v něm hospodářskou činnost. Daňová autorita Spojeného království proto odmítla uznat odpočet této zahraniční ztráty vůči své domácí daňové povinnosti a Marks & Spencer se obrátil na soud s podezřením, že britské daňové zákony jsou **v rozporu s evropským právem na svobodu usazování se**.

Evropský soudní dvůr rozhodl, že v tomto konkrétním případě nedošlo k porušení práva Evropského společenství, připojil však důležitý dovětek: **pokud ztráty utrpěné dceřinou společností v jiném členské státě EU nemohou být pokryty v tomto státě** v rámci budoucích zdanitelných období (např. v případě ukončení podnikání či převodu na jiný subjekt), **mateřská společnost může požadovat daňové odpočty v domácím členském státě**, tedy tam, kde má sídlo.

Tento dovětek může otevřít dveře pro požadavky na daňové **odpočty v řádu miliard euro ze strany firem** v podobném postavení. V řadě členských zemí EU je daňové zákonodárství podobně nastavené jako ve Velké Británii. Celková částka se odhaduje až na 30 miliard euro.

Případ se nyní vrací do Velké Británie, kde tamější nejvyšší soud na základě tohoto rozhodnutí vynese rozsudek. Vzhledem k tomu, že rozhodnutí včetně zmíněného dovětku Evropského soudního dvora patří mezi **prameny práva v Evropském společenství**, mohlo by být podobně uplatněno i v ostatních členských státech.

Rozhodnutí zároveň **otevře debatu**, jak moc Evropská unie zasahuje do zákonodárství jednotlivých členských států. Právě oblast přímého zdanění je dosud považována, i přes nedávnou iniciativu komisaře László Kovácsa na harmonizaci daňových základů, za výsostnou doménu národních států.

http://curia.eu.int/en/actu/communiqués/cp05/aff_cp050107en.pdf

ZAHRA NIČNÍ OBCHOD

EU otevřela trhy 15 rozvíjejícím se zemím

Evropská komise přiřadila dalším 15 rozvíjejícím se zemím **statut preferenčních obchodních partnerů**, neboť splnily všechny požadavky v rámci iniciativy Všeobecného systému preferencí plus (GSP+). Znamená to, že dovozy zboží z těchto zemí na jednotný vnitřní trh EU budou podléhat **nulovým nebo sníženým cům a dovozním kvótám**.

Opatření se týká jedenácti zemí Latinské Ameriky (Bolívie, Kolumbie, Ekvádor, Peru, Venezuela, Kostarika, El Salvador, Guatemala, Honduras, Nikaragua a Panama) a Moldavska, Gruzie, Mongolska a Srí Lanky.

Pro získání benefitů v rámci iniciativy GSP+ státy musí:

- **Ratifikovat a implementovat klíčové mezinárodní konvence** týkající se politických, lidských a pracovních práv a svobod (např. potírání diskriminace žen, zákaz mučení, právo na stávkou, zákaz dětské práce, boj proti pašování drog, apod.) a další významné dohody jako je např. Kjótský protokol či Konvence OSN proti korupci.
- **Poskytovat zevrubné informace o ratifikaci mezinárodních dohod a konvencí a o přijetí potřebné domácí legislativy pro jejich implementaci.**
- **Prokázat, že ekonomiky členských států jsou závislé na dovozech do EU a zároveň zranitelné.**

Evropský **Všeobecný systém preferencí** je nástrojem Unie k umožnění preferenčního přístupu na své trhy pro rozvojové a rozvíjející se země. Je nejtědřejším preferenčním systémem ze všech vyspělých zemí. Objem dovozů do EU v rámci něho je větší než objem preferenčních dovozů do Kanady, USA a Japonska dohromady. V roce 2004 bylo preferenčně do EU dovezeno zboží za 40 miliard euro.

<http://www.europa.eu.int/rapid/pressReleasesAction.do?reference=IP/05/1678>

JEDNOTNÝ VNITŘNÍ TRH

V Unii vznikne prostor jednotných plateb

Evropská komise předložila návrh směrnice, známé též pod pojmem **Nový právní rámec**, která odstraní dosavadní právní překážky a umožní vytvoření „**prostoru jednotných plateb**“ v EU, díky čemuž by mohla ekonomika evropské pětadvacítky dosáhnout ročních úspor ve výši 50-100 miliard euro.

Skupina odborníků CARS 21 předložila desetiletý plán rozvoje automobilek v EU. Cílem je zvýšení jejich konkurenceschopnosti prostřednictvím zjednodušení regulace, zvýšení bezpečnostních a ekologických norem. Evropský parlament a Rada se shodly na podobě směrnice o energetické účinnosti, která vládám členských států ukládá povinnost připravovat Národní akční plány zvyšování energetické účinnosti s cílem ročně snížit 1 % spotřeby energie. Cíl je však nezávazný.

V současné době stanoví každý členský stát **svá vlastní pravidla pro provádění platebního styku** a roční náklady na platby poukazované mezi těmito autonomními systémy činí 2-3 % HDP. Cílem těchto návrhů je proto usnadnit, zlevnit a zabezpečit přeshraniční platby prováděné s použitím **kreditních a debetních karet, elektronického bankovního převodu nebo přímého inkasa z účtu** tak, že se nebudou lišit od „vnitrostátních“ plateb uskutečňovaných v rámci téhož členského státu. Šeky a hotovostní platby směrnice nepokrývá.

Přínos nového právního rámce bude spočívat zejména:

- v **posílení konkurence** mezi vnitrostátními trhy plateb otevřením trhů pro všechny potenciální poskytovatele, pro něž budou zajištěny rovné podmínky. Směrnice umožní lepší kontroly zasílání peněz a zároveň podníká inovativní přístupy v daném odvětví,
- ve **zvýšení průhlednosti trhu** pro poskytovatele i uživatele prostřednictvím jednodušších a plně harmonizovaných pravidel pro požadavky na poskytování informací, která nahradí vnitrostátní právní předpisy.

Posílení konkurence a transparentnosti bude znamenat, že evropští občané zaplatí méně za základní bankovní služby – dosud na ně v různých státech EU vynakládali v průměru 34 až 252 EUR ročně. V současné době existují mezi jednotlivými členskými státy **značné rozdíly v cenách** účtovaných za tytéž druhy služeb: například bezhotovostní platbu lze v určitém členském státě provést zdarma, zatímco v jiném přijde na víc než deset euro.

Směrnice obsahuje rovněž požadavky na **sjednocení práv a povinností poskytovatelů a uživatelů platebních služeb** v EU s důrazem na zajištění vyšší úrovně ochrany spotřebitele. To zahrne zavedení závazné jednodenní lhůty k provedení plateb, stanovení odpovědnosti poskytovatele za jejich řádné provedení i záruky za úplné a včasné provedení platebních služeb.

Směrnice je adresována **všem členským státům, týká se všech měn Evropské unie** a vytváří potřebný právní základ pro vytvoření Jednotného platebního prostoru v euro (Single Euro Payments Area – **SEPA**) navrhovaného **Evropským platebním výborem** (European Payments Council – EPC), což je profesní sdružení evropských bank. Prostor jednotných plateb by se měl stát skutečností nejspíše do roku 2010. Evropský komisař pro vnitřní trh Charlie McCreevy v této souvislosti nevyloučil další „pobídky“ pro poskytovatele platebního styku, pokud se bude zdát, že tohoto cíle nedosáhnou.

Vytvoření prostoru jednotných plateb je dobrou myšlenkou, neboť rozšíří výhody vnitřního trhu i do platebního styku. Zavedení potřebných celoevropských platebních schémata si však **vyžádá významné náklady** a bylo by nespravedlivé, kdyby zůstaly pouze na bedrech poskytovatelů platebního styku. Pro zabránění jejich přesunu na spotřebitele se proto jeví jako užitečné uplatnit určité pobídky, stimuly či podpůrné systémy.

<http://europa.eu.int/rapid/pressReleasesAction.do?reference=IP/05/1514>

Finanční trhy EU nečeká legislativní smršť

Začátkem prosince Evropská komise zveřejnila **bílou knihu o finančních službách v EU**, která vytyčuje strategii rozvoje této oblasti do roku 2010. Jejím hlavním poselstvím je, že legislativní smršť podobná Akčnímu plánu finančních služeb nepřijde, důraz se bude klást na konsolidaci a správné používání stávajících pravidel.

Evropský komisař pro vnitřní trh, kam spadá i oblast finančních služeb, Charlie McCreevy při příležitosti představení Bílé knihy ocenil pokrok učiněný za posledních pět let a řekl, že „současnou výzvou je **konsolidace dosaženého pokroku** a společná práce na aplikaci **lepší regulace**“.

Bílá kniha se proto orientuje hlavně na kvalitní funkci regulatorních a dozorových orgánů v jednotlivých členských zemích a jejich spolupráci. Důraz bude kladen na **zjednodušení administrativy**, když by se například měla snížit míra duplikace reportovaných informací, které orgány dohledu požadují po společnostech.

Budoucí legislativní akce jsou očekávány zejména v oblasti drobného (**retailového**) **bankovníctví**, kde se jednotný vnitřní trh ještě naplno neprosadil. Nových směrnic či nařízení bychom se měli dočkat u spotřebitelského úvěru, penzí, bankovních fúzích a akvizic, finančního vypořádání či platebního styku (viz výše „V EU vznikne prostor jednotných plateb“).

<http://www.europa.eu.int/rapid/pressReleasesAction.do?reference=IP/05/1529>

PODNIKÁNÍ

Plán rozvoje automobilového průmyslu v EU

Pracovní skupina CARS 21 předložila desetiletou „cestovní mapu“ na zjednodušení regulace automobilek v EU, zvýšení bezpečnostních a ekologických norem.

Skupina CARS 21 byla založena evropským komisařem pro podnikání a průmysl Günterem Verheugenem v lednu 2005 s cílem navrhnout zlepšení regulatorního rámce automobilového průmyslu a připravit ho na hlavní výzvy pro konkurenceschopnost v další dekádě.

Skládá se z členů Evropské komise, vlád národních států (za ČR bývalý vicepremiér Martin Jahn), poslanců Evropského parlamentu a zástupců zainteresovaných stran.

Hlavní body plánu:

- **Zlepšení legislativy** - stávajících 38 evropských směrnic upravujících technické standardy pro brzdy nebo pneumatiky bude nahrazeno normami Hospodářského výboru OSN pro Evropu. Automobilkám má být do budoucna umožněno, aby samy prováděly testování vozidel nebo jejich součástí. V souladu s novým přístupem „lepší regulace“ v EU, pro každý nový legislativní návrh by měla být vypracována studie hodnotící jeho socio-ekonomický dopad.

- **Snižování emisí CO₂** – snižování emisí z dopravy nemůže ležet na bedrech pouze automobilového průmyslu. Skupina proto vyzývá prostřednictvím integrovaného přístupu ke zvýšení úsilí více průmyslových odvětví (např. výrobců paliv) a dosažení cíle snížení emisí oxidu uhličitého na průměrných 120 gramů na kilometr, stanovení závazného termínu se však vyhnula. V rámci integrovaného přístupu odborníci v CARS 21 navrhuji podporovat užívání biopaliv, zlepšovat informovanost řidičů (např. o aktuálních dopravních zácpách a omezeních či o principech úsporné jízdy) a prohloubit výzkum a vývoj v oblasti nových zdrojů energie (např. vodíkové palivové články) či harmonizovat zdanění vozidel a paliv na základě emisí CO₂.
- **Bezpečnost na silnicích** – Komise by měla přijít s návrhy legislativy zavádějící povinné prvky typu elektronická kontrola stability, zvukové signály v případě nezapnutí bezpečnostních pásů, posilovače brzd, dětská sedadla nebo zapnutí světel přes den. Měla by začít fungovat i přeshraniční spolupráce v oblasti předávání dat o řidičích, kteří porušují dopravní předpisy v jiných členských státech.
- **Zvýšení přístupu na trhy** v nečlenských státech EU – skupina CARS 21 vyjádřila vážné obavy o přístup na automobilové trhy rozvíjejících se zemí, zejména v Číně. Evropské automobilky jsou zde nespokojeny s nerovnými soutěžními podmínkami typu zvýhodňování domácích výrobců, omezování objemu investic nebo nedostatečné ochrany práv duševního vlastnictví. Evropská komise bude proto detailně monitorovat čínské podnikatelské a regulační prostředí s výhledem na případné otevření sporu na půdě Světové obchodní organizace (WTO).

Rozvoje automobilismu a ochrany životního prostředí se úzce dotýká i návrh Evropské komise na **zpřísnění emisních limitů** pro nová osobní vozidla a lehké dodávky. Nové ekologické normy **Euro 5** požadují snížit emise pevných částic ze vznětových motorů na naftu o čtyři pětiny (na 5 mg/km) a oxidu dusíku o pětinu (na 200 mg/km) oproti současným pravidlům. U vozidel se zážehovými motory na benzin Komise žádá omezit o čtvrtinu emise oxidu dusíku (na 75 mg/km) i uhlovodíku (na 60 mg/km). Norma Euro 5 by měla začít platit v druhé polovině roku 2008.

v mg/km	Naftové motory		Benzinové motory	
	pevné částice	NOx	HC	NOx
Euro 3 (2000-2004)	50	500	200	150
Euro 4 (od 2005)	25	250	100	80
Euro 5 návrh	5	200	75	60

<http://www.europa.eu.int/rapid/pressReleasesAction.do?reference=IP/05/1564>

ENERGETIKA A DOPRAVA

EU bude šetřit energií

Evropský parlament a Rada EU se shodly na kompromisním znění **směrnice o energetické účinnosti** u konečného uživatele a o energetických službách. Na jejím základě budou členské státy připravovat národní akční plány zvyšování energetické účinnosti s cílem **každoročně ušetřit alespoň 1 % spotřeby** energie u koncových spotřebitelů (domácnosti a veřejný sektor). Cíl však díky protestům zejména nových chudších členských států, jejichž spotřeba na obyvatele je nižší a do budoucna se v souvislosti se zvyšováním ekonomické aktivity očekává spíše růst, zůstává pouze **indikativní, tedy nezávazný**.

Proces každoročního snižování spotřeby začne v lednu 2007 a potrvá devět let. **Národní akční plány členských států** budou každé tři roky revidovány a schvalovány Evropskou komisí. Mají obsahovat lepší informace pro spotřebitele o energetické spotřebě, daňová pravidla, postihující plýtvání a odměňující úspory, efektivnější zaměření státních podpor na zvýšení energetické účinnosti či požadavek stanovit energetickou účinnost jako hodnotící kritérium při veřejných zakázkách.

Původní návrh, přednesený Evropskou komisí v rámci energetického balíčku již v prosinci 2003, si klade za cíl energetické úspory v celém distribučním řetězci až po úroveň konečného spotřebitele. Směrnice by měla pokrývat **maloobchod, výrobu a distribuci elektřiny a zemního plynu, stejně jako hlavní energetické služby** typu dálkové vytápění, topné oleje, zemědělské energetické produkty a dopravní paliva. Směrnice se týká zejména velikých distributorů, provozovatelů distribučních soustav a prodejců energie, menší subjekty mohou být členskými státy **z působnosti direktivy vyjmuty**.

Evropský parlament v hlasování návrh přijal dne 13. prosince. K definitivnímu vstupu směrnice v platnost chybí pouze schválení Radou EU, které se však díky předjednanému kompromisu zdá být spíše formalitou.

[http://www.europarl.eu.int/news/expert/infopress_page/051-3742-347-12-50-909-20051214IPR03741-13-12-2005-2005-~~false/default_en.htm~~](http://www.europarl.eu.int/news/expert/infopress_page/051-3742-347-12-50-909-20051214IPR03741-13-12-2005-2005-false/default_en.htm</del)

Akční plán podpory biomasy schválen

Evropská komise začátkem prosince schválila Akční plán biomasy. Jeho hlavním cílem je **zdvojnásobení použití biomasy** (dřevo, odpady, speciální zemědělské plodiny) **jako energetického zdroje** v EU do roku 2010.

Skupina zahraničních investigativních novinářů vytvořila webové stránky se seznamem příjemců dotací ze Společné zemědělské politiky EU. Shromážděné údaje dokazují rozporuplnost celé politiky, neboť největší příjemci jsou nadnárodní korporace a bohatí jedinci. Evropská komise schválila nové pokyny pro povolování státní pomoci podnikům v regionech typu investiční dotace či daňové úlevy. V České republice bude standardně povoleno poskytování pomoci ve všech regionech kromě Prahy.

V současné době země Evropské unie pokrývají své **energetické potřeby biomasou pouze z 4 %**. Zdvojnásobení jejího podílu by mělo snížit podíl fosilních paliv z 80 % na 75 %, redukovat dovozy ropy o 8 %, snížit emise skleníkových plynů o 209 milionů tun CO2 ekvivalentů za rok a vytvořit až 300 tisíc nových pracovních míst, hlavně v zemědělství a lesnictví.

Akční plán navrhuje 20 akcí k podpoře biomasy při topení, chlazení, výrobě elektřiny a v dopravě. Hlavní body:

- v roce 2006 bude navržena nová evropská legislativa o používání obnovitelných zdrojů energie, včetně biomasy, pro vytápění a chlazení,
- možná revize směrnice o podpoře využívání biopaliv (2006), která stanovuje národní cíle pro podíl biopaliv a po dodavatelích paliv požaduje používání biopaliv,
- členské státy budou vypracovávat národní akční plány podpory biomasy,
- podpora výzkumu druhé generace biopaliv.

Přímé náklady aplikace opatření v Akčním plánu biomasy si vyžádají **9 miliard euro ročně**, což je ekvivalent zdražení litru benzínu o 1,5 centu a elektřiny o 0,1 centu na kWh.

Navržený akční plán je reakcí Komise na zatím **neuspokojivou situaci v užívání obnovitelných zdrojů energie** a zejména biomasy. Do roku 2010 by se měl podíl obnovitelné energie zvýšit na 12 %, nyní je však zhruba poloviční a vyhlídky pro dosažení cílového stavu ponuré. Podíl biopaliv v dopravě by měl dosáhnout 5,75 %, aktuální číslo je však jen 0,8 %.

<http://www.europa.eu.int/rapid/pressReleasesAction.do?reference=IP/05/1546>

V EU vznikne černá listina aerolinek

Ministři dopravy zemí EU schválili vytvoření **celounijní černé listiny leteckých společností, které neplní bezpečnostní požadavky**. Souhlasné stanovisko předtím vyslovili již europoslanci, příslušné nařízení začne platit v nejbližší době.

Evropská unie již nyní může uvalit zákaz letů všem mezinárodním aerolinkám, které považuje za nebezpečné a neplnící evropské bezpečnostní standardy. Schválené nařízení obsahuje zavedení černé listiny nebezpečných leteckých společností, pro které bude platit **zákaz letů v celé Unii**. Černou listinu bude spravovat a aktualizovat Evropská komise. Ta bude vycházet z informací od Evropské agentury pro leteckou bezpečnost a členských států, které budou povinny poskytovat seznam leteckých společností, jež mají zákaz působit na jejich území. Černá listina leteckých společností by měla být dostupná na internetu a v Úředním věstníku EU.

Kromě toho budou mít cestující právo být **informováni o letecké společnosti, se kterou poletí**. Pokud to není známo v době rezervace letu, tour operátoři musí cestujícímu dodatečně tuto informaci poskytnout, a to co možná nejdříve.

http://ue.eu.int/ueDocs/cms_Data/docs/pressData/en/misc/87373.pdf

ZEMĚDĚLSTVÍ A RYBOLOV

Příjemci zemědělských dotací na internetu

Skupina investigativních novinářů spustila webové stránky www.farmsubsidy.org, kde shromáždila **údaje o příjemcích zemědělských dotací v Evropské unii**. Informace jsou dostupné pouze o subjektech z Dánska, Nizozemska, Švédska a částečně z Velké Británie, Irska, Slovenska, Španělska, Belgie a Estonska. Ostatní členské země, včetně České republiky, i přes naléhání ze strany Evropské komise, detailní údaje o evropských dotacích farmářům neposkytují.

Státní zemědělský intervenční fond ČR však tvrdí, že na požádání informace o přímých platbách komukoliv poskytne. Počet plateb ale dosahuje 20 tisíc a zveřejnit úplně všechny by přý bylo **administrativně velmi náročné**, uvádí ČTK.

Informace o příjemcích zemědělských dotací poukazují na rozporuplnost současné společné zemědělské politiky. Místo aby z ní profitovali malí a střední farmáři, kteří by v čistě tržním prostředí v souboji s konkurencí neuspěli, patří mezi **největší příjemce dotací velké firmy** typu Philip Morris, Nestlé, Heineken či britská královská rodina, monacký kníže Albert a řada ministrů členských států, uvádí ČTK.

Bohužel v rámci rokovaní o budoucí finanční perspektivě na roky 2007 až 2013 nedošlo k výraznější revizi výdajové stránky evropského rozpočtu. Dotace na společnou zemědělskou politiku tak až do roku 2013 **zůstávají jednou ze dvou objemově nejvýznamnějších rozpočtových položek**. Jistou nadějí představuje schválený dovětek, podle kterého v roce 2008 a 2009 připraví Evropská komise návrh razantní reformy evropského rozpočtu, která by mohla zahrnovat tzv. britský rabat i společnou zemědělskou politiku. V této otázce však zůstáváme pesimisty, neboť Francie, do které z Bruselu míří nejvíce zemědělských dotací, může případné změny vetovat. Snížení či alespoň **přeorientace dotací do evropského zemědělství tak nejspíše před rokem 2014 nenastane**.

ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ

EU chce podporovat čistá vozidla

Evropská komise navrhla novou směrnici, jejíž cílem je přispět k **vytvoření trhu pro ekologická vozidla**, aby se snížily emise znečišťujících látek v dopravě. Vzhledem k tomu, že direktiva stanoví **orgánům státní správy povinnost nákupu ekologických vozidel**, bude možné výrobcům poskytnout nezbytné záruky pro vývoj těchto vozidel pro větší trh, v důsledku čehož se sníží jejich výrobní náklady, resp. prodejní ceny. Dalším důvodem je i zvýšení energetické účinnosti v dopravě.

Směrnice stanoví, že veřejné subjekty (stát, krajské samosprávy, veřejnoprávní subjekty, veřejné podniky nebo hospodářské subjekty, které jsou na základě smlouvy povinny poskytovat veřejným subjektům dopravní služby) budou povinny přidělit minimální kvótu ve výši 25 % ročně vynaložených prostředků (nákupy nebo leasing) na pořízení těžkých nákladních vozidel (o hmotnosti větší než 3,5 tuny) na ekologická vozidla. Za ta jsou považována „vozidla zvláště šetřící životní prostředí“ dle definice směrnice 2005/55/ES o sblížení právních předpisů členských států týkajících se opatření proti emisím plyných znečišťujících látek a znečišťujících částic. Mezi těžká vozidla patří **autobusy a většina užitkových vozidel**, např. popelářské vozy. Do budoucna by se působnost směrnice mohla rozšířit i na vozidla s hmotností pod 3,5 tuny, bude záležet na analýze EK.

Na nákup „čistých vozidel“ bude možné využít i pomoc ze strukturálních fondů a jejich vývoj bude podpořen z programů EU na výzkum a vývoj.

<http://www.europa.eu.int/rapid/pressReleasesAction.do?reference=IP/05/1672>

REGIONÁLNÍ POLITIKA

Komise schválila pokyny ke státní regionální podpoře od roku 2007

Evropská komise schválila nové pokyny ke státní podpoře podniků v regionech v novém programovacím období 2007 až 2013 (**Regional Aid Guidelines – RAG**). Jedná se o pravidla pro **přiznávání státní podpory**, která podporuje rozvoj chudších regionů. Úprava zahrnuje také podpory, jako jsou přímé **investiční dotace a daňové úlevy firmám**. Pokyny upřesňují pravidla výběru regionů způsobilých pro regionální podporu a vymezují její nejvyšší přípustnou úroveň. Na základě nových pravidel by se podpora měla zaměřovat na nejchudší regiony rozšířené EU a současně naplňovat potřebu zvýšit konkurenceschopnost a zajistit plynulý přechod bývalých chudých regionů.

Pravidla se netýkají pomoci poskytované specifickým sektorům typu zemědělství, rybolov či těžba uhlí, které jsou upraveny odlišně.

Pokyny rozlišují regiony do tří hlavních kategorií z hlediska objemu možné státní podpory:

- **Znevýhodněné regiony** = HDP na obyvatele nižší než 75 % průměru EU-25 – žije zde 27,7 % obyvatel EU-25. Tyto regiony byly rozděleny do tří kategorií dle ukazatele HDP/obyvatel v intervalu do 45 %, do 60 % a do 75 % průměru EU-25 a velké podniky zde mohou získat státní pomoc až do výše 30 %, 40 % a 50 % daných investičních nákladů. Mezi znevýhodněné regiony patří i odlehlé regiony, většinou bývalé kolonie evropských států v mimoevropských oblastech, bez ohledu na jejich HDP na obyvatele.
- **Regiony se statistickým efektem** = HDP na obyvatele vyšší než 75 % průměru EU-25, ale nižší než 75 % průměru EU-15 – žije zde 3,6 % obyvatel Unie, podporu velkým podnikům ve výši 30 % investičních nákladů mohou využívat až do konce roku 2010, poté bude situace přezkoumána s možností snížení podpory na 20 %.
- **Ostatní regiony** = HDP na obyvatele vyšší než 75 % průměru EU-15 – státy mohou v těchto regionech přiznávat velkým společnostem nižší míru regionální podpory mezi 10 % a 15 % investičních nákladů, podpora však nesmí být zneužívána.

Středně velkým společnostem může být státní regionální podpora **navýšena o 10 %** oproti stropu pro velké společnosti, u malých společností dokonce ještě o dalších 10 % více.

Pro regiony, které postihne nejhlubší snížení povolené podpory, se počítá s přechodným režimem do roku 2010, který bude do roku 2008 platit také pro regiony, jež o možnost státní podpory podnikům přijdou podle nových pravidel. Z návrhu zároveň vyplývá, že **žádný členský stát neztratí více než polovinu** současného oprávnění.

S výjimkou bohaté Prahy jsou v České republice za znevýhodněné považovány **všechny regiony NUTS 2**, podpora společnostem se tak bude týkat regionů s 88,6 % obyvatelstva. V části Prahy mohou firmy dostávat státní pomoc do výše 10 % jen po přechodné období do roku 2008. Většina regionů bude oprávněna na státní pomoc ve výši 40 %, pouze Jihozápad na 30 %.

Maximální úroveň poskytované státní regionální podpory velkým firmám:

	NUTS 2	HDP/obyv. k Ø EU-25	Max. úroveň podpory
Znevýhodněné regiony	Sřední Morava	52,03 %	40 %
	Severozápad	53,29 %	40 %
	Sřední Čechy	54,35 %	40 %
	Moravskoslezsko	55,29 %	40 %
	Severovýchod	55,59 %	40 %
	Jihovýchod	58,17 %	40 %
	Jihozápad	60,41 %	30 %

Zdroj: Evropská komise

<http://europa.eu.int/rapid/pressReleasesAction.do?reference=IP/05/1653>

Kalendárium

Z událostí, které se nevešly do komentované rubriky, si v prosinci zaslouží pozornost studie hodnotící 200 projektů financovaných z Kohezního fondu v letech 1993 až 2002. Statistika Eurostatu prokázala, že z hlediska objemu výdajů na výzkum a vývoj patří Česká republika mezi průměrné země. Zástupci členských států v Radě EU se rozhodli dále posílit transparentnost rozhodovacího procesu, když svoje dosud neveřejná jednání otevřeli pro veřejnost.

1. PROSINCE

Stav implementace Akčního plánu na boj s terorismem v členských státech: http://ue.eu.int/ueDocs/cms_Data/docs/pressData/en/jha/87255.pdf

Společné stanovisko ze summitu EU – Ukrajina: http://ue.eu.int/ueDocs/cms_Data/docs/pressData/en/er/87252.pdf

Výzkum – ustavení standardů elektrochemoterapie: http://www.europa.eu.int/comm/research/headlines/news/article_05_11_30_en.html

2. PROSINCE

Členové Evropského parlamentu prosazují sankce za rasismus ve fotbale: http://www.europarl.eu.int/news/public/story_page/015-3092-332-11-48-902-20051201STO03091-2005-28-11-2005/default_en.htm

Zápis ze zasedání Rady EU k justici a záležitostem vnitra: http://ue.eu.int/ueDocs/cms_Data/docs/pressData/en/jha/87292.pdf

Opatření pro aktivní začlenění osob se zdravotním postižením v EU: http://www.europa.eu.int/comm/employment_social/emplweb/news/news_en.cfm?id=96

Studie o kohezním fondu – zhodnocení financovaných projektů: http://www.europa.eu.int/comm/regional_policy/newsroom/index_en.htm

ECB zpřísňuje měnovou politiku v EMU: <http://www.ecb.int/press/pr/date/2005/html/pr051201.en.html>

5. PROSINCE

Report „Imigranti v Dánsku – zlepšení integrace k udržení státu blahobytu“: http://www.europa.eu.int/comm/economy_finance/publications/country_focus/2005/countryfocus19_en.htm

EU a Norsko uzavřely dohodu o rybolovu v roce 2006: http://www.europa.eu.int/comm/fisheries/news_corner/press/inf05_77_en.htm

6. PROSINCE

Zápis ze zasedání Rady EU k dopravě, telekomunikacím a energetice: http://ue.eu.int/ueDocs/cms_Data/docs/pressData/en/trans/87389.pdf

Program SESAR v rámci politiky Jednotného evropského nebe: http://www.europa.eu.int/comm/dgs/energy_transport/publication/memo_en.htm

Komise otevírá veřejné konzultace k udržitelnému rozvoji městských aglomerací: http://www.europa.eu.int/comm/regional_policy/consultation/urban/index_en.htm

Zpráva Eurostatu: objem výdajů na výzkum a vývoj v EU-25 v roce 2004 dosáhl 1,9 % HDP:

http://epp.eurostat.cec.eu.int/pls/portal/docs/PAGE/PGP_PRD_CAT_PREREL/PGE_CAT_PREREL_YEAR_2005/PGE_CAT_PREREL_YEAR_2005_MONTH_12/9-06122005-EN-AP.PDF

Výdaje na výzkum a vývoj vůči HDP v roce 2004

Švédsko	3,74 %	Irsko	1,20 %
Finsko	3,51 %	Itálie	1,14 %
Dánsko	2,63 %	Španělsko	1,05 %
Německo	2,49 %	Estonsko	0,91 %
Rakousko	2,26 %	Maďarsko	0,89 %
Francie	2,16 %	Portugalsko	0,78 %
Belgie	1,93 %	Litva	0,76 %
EU-25	1,90 %	Řecko	0,58 %
UK	1,88 %	Polsko	0,58 %
Lucembursko	1,78 %	Slovensko	0,53 %
Nizozemí	1,77 %	Lotyšsko	0,42 %
Slovensko	1,61 %	Kypr	0,37 %
ČR	1,28 %	Malta	0,29 %

Pozn.: údaje z UK, Lucembursko, Itálii, Španělsko a Portugalsko jsou za rok 2003, zdroj: Eurostat

7. PROSINCE

Zápis ze zasedání Rady EU k ekonomickým a finančním záležitostem (ECOFIN): http://ue.eu.int/ueDocs/cms_Data/docs/pressData/en/ecofin/87419.pdf

Evropská unie vítá řešení Světové obchodní organizace (WTO) o přístupu k generickým lékům: http://europa.eu.int/comm/trade/issues/global/medecine/pr061205_en.htm

Evropská obranná agentura vítá iniciativu Evropské komise na otevření trhů veřejných zakázek se zbožím obranného charakteru: <http://www.eda.eu.int/news/2005-12-06-0.htm>

8. PROSINCE

Program zasedání Rady EU k zaměstnanosti, sociální politice, zdraví a záležitostem spotřebitelů: http://www.europa.eu.int/comm/employment_social/emplweb/news/news_en.cfm?id=98

Doprava – rozšíření hlavních transevropských dopravních os: http://www.europa.eu.int/comm/ten/transport/external_dimension/index_en.htm

Registrace domény .eu úspěšně zahájeny: <http://www.eurid.eu/en/registrant/press-info-about-eu-launch-on-7-december>

9. PROSINCE

Zápis ze zasedání Rady EU k zaměstnanosti, sociální politice, zdraví a záležitostem spotřebitelů: http://ue.eu.int/ueDocs/cms_Data/docs/pressData/en/lsa/87464.pdf

Měsíční kalendář událostí v rámci Barcelonského procesu: http://www.europa.eu.int/comm/external_relations/med_mideast/news/index.htm

Komise pokračuje v práci na zjednodušení opatření Společné rybolovné politiky: http://www.europa.eu.int/comm/fisheries/news_corner/press/inf05_80_en.htm

Evropský týden regionů – Open Days 2006: http://www.cor.eu.int/en/press/press_05_12140.html

12. PROSINCE

Zápis ze zasedání Rady EU k všeobecným záležitostem:
http://ue.eu.int/ueDocs/cms_Data/docs/pressData/en/gena/87481.pdf

Zápis ze zasedání Rady EU k zahraničním vztahům:
http://ue.eu.int/ueDocs/cms_Data/docs/pressData/en/gena/87484.pdf

Doporučení k filmovému dědictví a konkurenceschopnosti příbuzných průmyslových aktivit:
http://www.europa.eu.int/comm/avpolicy/regul/cine1_en.htm

13. PROSINCE

Hlavní body Štrasburského zasedání Evropského parlamentu:
http://www.europarl.eu.int/news/public/story_page/008-3407-346-12-50-901-20051209STO03402-2005-12-12-2005/default_en.htm

7. zasedání Rady pro spolupráci EU a Kyrgyzstánu:
http://ue.eu.int/ueDocs/cms_Data/docs/pressData/en/er/87494.pdf

Rada EU prodlužuje 15procentní minimální sazbu DPH do roku 2010: http://ue.eu.int/ueDocs/cms_Data/docs/pressData/en/misc/87490.pdf

14. PROSINCE

Zápis z mimořádného zasedání Rady EU ke konkurenceschopnosti (vnitřní trh, průmysl a výzkum):
http://ue.eu.int/ueDocs/cms_Data/docs/pressData/en/intm/87539.pdf

Komise přijala návrh k revizi směrnice Televize bez hranic:
http://www.europa.eu.int/comm/avpolicy/regul/regul_en.htm#4
Informační sada ECB – „Cenová stabilita – proč je pro Tebe důležitá?“:
<http://www.ecb.int/press/pr/date/2005/html/pr051212.en.html>

15. PROSINCE

Bulletin Evropské unie – září 2005:
<http://www.europa.eu.int/abc/doc/off/bull/en/200509/somma00.htm>

Zpráva Evropské komise o strukturální pomoci Bulharsku a Rumunsku v roce 2004:
http://www.europa.eu.int/comm/regional_policy/sources/docoffic/official/repor_en.htm

16. PROSINCE

Evropský parlament přijímá společný rozpočet EU na rok 2006:
http://www.europarl.eu.int/news/expert/infopress_page/034-3543-349-12-50-905-20051207IPR03310-15-12-2005-2005-false/default_en.htm

Zpráva o Lisabonských národních programech reforem 2005:
http://www.europa.eu.int/comm/economy_finance/epc/epc_structuralreforms_en.htm

Evroparlament posiluje práva leteckých cestujících se zdravotním postižením:

http://www.europarl.eu.int/news/expert/infopress_page/062-3828-349-12-50-910-20051216IPR03827-15-12-2005-2005-false/default_en.htm

19. PROSINCE

Zápis ze zasedání Evropské rady: http://ue.eu.int/ueDocs/cms_Data/docs/pressData/en/ec/87642.pdf

Revidované webovské stránky EU o e-obchodě:
http://www.europa.eu.int/comm/internal_market/e-commerce/index_en.htm

Evropský parlament – co bylo největší událostí roku 2005?:
http://www.europarl.eu.int/news/public/story_page/008-3776-349-12-50-901-20051215STO03775-2005-15-12-2005/default_en.htm

20. PROSINCE

Směrem ke strategickému partnerství mezi EU a Afrikou: http://ue.eu.int/ueDocs/cms_Data/docs/pressData/en/er/87673.pdf

Bulletin Evropské unie – říjen 2005: <http://www.europa.eu.int/abc/doc/off/bull/fr/200510/somma00.htm>

21. PROSINCE

Evroposlanci vzkazují britskému ministerskému předsedovi Blairovi, že dohoda o nové finanční perspektivě ještě není uzavřena: http://www.europarl.eu.int/news/expert/infopress_page/011-3854-354-12-51-902-20051219IPR03853-20-12-2005-2005-false/default_en.htm

Databáze reformy trhů práce LABREF aktualizována:
http://www.europa.eu.int/comm/economy_finance/indicators/labref_en.htm

Reporty o implementaci pracovního programu „Vzdělávání a výcvik 2010“ v členských státech: http://www.europa.eu.int/comm/education/policies/2010/nationalreport_en.html#national

Komise podporuje nový rozvoj biotechnologií:
<http://www.europa.eu.int/comm/research/press/2005/pr2012en.cfm>

22. PROSINCE

Závěr Rady EU o zlepšení otevřenosti a transparentnosti jednání Rady:
http://ue.eu.int/ueDocs/cms_Data/docs/pressData/en/misc/87778.pdf

Zpráva ECB – přehled mezinárodní role eura:
<http://www.ecb.int/press/pr/date/2005/html/pr051221.en.html>

Statistika Eurostat – odkud se do států EU dováží typické vánoční dárky: http://epp.eurostat.cec.eu.int/pls/portal/docs/PAGE/PGP_PRD_CAT_PREREL/PGE_CAT_PREREL_YEAR_2005/PGE_CAT_PREREL_YEAR_2005_MONTH_12/6-22122005-EN-BP.PDF

V aktuální analýze prvního letošního Měsíčníku EU aktualit se nemůžeme nezaměřit na právě skončivší rok 2005. Zjednodušeně můžeme konstatovat, že uplynulý rok byl v evropském integračním dění především zajímavý; rozhodně ne nudný. Události se vyvíjely jako jízda na tobogánu. Ještě v polovině roku se někteří zainteresovaní hráči tvářili tragicky a beznadějně, v jeho závěru s podstatně větší jiskrou optimismu ve tváři.

VYSVĚDČENÍ ROKU 2005 V EVROPSKÉ UNII

Konsensus zřejmě bude dosažen v tom, že rok 2005 lze charakterizovat **neuskutečněným pokusem o schválení Ústavy pro Evropu**, který zdaleka nepředstavoval pouze debatu o dokumentu ústavního návrhu, ale možná v podstatě větší míře přinesl obsáhlou, velmi širokou diskusi, která její účastníky rozdělila do několika táborů v závislosti na jejich pohledu na evropskou integraci. Bylo možné kupříkladu identifikovat zapřísažlé zastánce jak předloženého textu, tak i aktuálního uspořádání Evropské unie, na němž by neměnili nic ani o píď; bylo současně možné identifikovat účastníky, jimž by bylo těžko možné upírat právo označovat se za zastánce evropské integrace, přesto však mající řadu podnětných kritických podnětů jak vůči Ústavě, tak vůči unijnímu status-quo. Bylo možné rovněž dešifrovat ty, pro které má proces evropské integrace jasné, omezené hranice a kontury, které ani nemusejí nutně korespondovat s pojmem (obchodní značkou?) Evropská unie. A samozřejmě jsme identifikovali i nacionalisty, pro které se nastalé události hodily být vhodnou záminkou k hlásání otevřené destrukce EU. Schvalovací proces Ústavy pro Evropu byl po francouzském a nizozemském „ne“ odložen k ledu.

Druhou klíčovou událostí roku 2005 bylo úsilí o **dosažení konsensu ohledně nové finanční perspektivy na období 2007 – 2013**. První pokus o jeho dosažení na závěr lucemburského předsednictví v červnu nevyšel. Rozpory mezi návrhem Evropské komise a představami jednotlivých národních států reprezentovaných Evropskou radou byly propastné; i v rámci této propasti bylo možné registrovat určité hierarchie, pozice: velcí versus malí; chudí versus bohatí; bohatí proti sobě navzájem. Žádná ze skupin nebyla s to najít shodu, či se přiblížit svému názorovému oponentovi – první pokus selhal.

Neschválená finanční perspektiva a zmrazení ústavního schvalovacího procesu vrhlo EU do fáze hluboké recese a kocoviny, **oficiálně označené jako období reflexe**. Během období reflexe bylo „zakázáno“ používat termín Ústava pro Evropu a naopak bylo žádoucí se zabývat obecnějšími odpověďmi na otázky, kam že to EU vlastně dospěla, je ona fáze úspěchem, či prohrou, nebo kam EU směřuje nebo směřovat má. Pod tímto proudem zdánlivě nevázané debaty však současně probíhala tvrdá, pečlivá a systematická práce, vyvolaná již představiteli britského předsednictví Unii v průběhu druhé poloviny roku. Málokteré letní období můžeme označit tak „neokurkovou“ sezónou v EU, jako právě to loňské. Snahou britského úsilí pak bylo nalezení společného bodu, tmele, dostředivého motivu, který účastníky debaty přesvědčí o smyslu pokračovat v projektu zvaném Evropská unie. Británie navíc vyvinula úsilí, v němž dosažení konsensu současně spojovala s prosazením reforem, o nichž je přesvědčena, že více pomohou posílit globální pozici EU.

Ústava, perspektiva, reflexe byla zcela určitě **tři klíčová slova evropského roku 2005**.

K dalším důležitým událostem určitě patří úspěšné úsilí „**odideologizovat**“ **Lisabonskou strategii**; to se stalo na jaře loňského roku a přispělo k tomu, že Nový Lisabon je nyní poměrně věcným, pragmatickým scénářem úkolů i strategickým záměrem ekonomické prosperity EU v delším časovém výhledu. Navíc se stal věcným vodítkem návrhu nové finanční perspektivy, předloženého Komisí. Jestliže zrealnění lisabonského procesu lze vnímat pozitivně, na stejném summitu byl pozastaven proces, který s aplikací lisabonského procesu přímo souvisí – proces dalšího **uvolňování Jednotného vnitřního trhu v sektoru služeb**. Návrh razantní Bolkesteinovy směrnice narazil na odpor konzervativních zastánců ochrany trhu v tomto sektoru a patrně dozná obsahové rozředění.

Období reflexe na sklonku roku však bylo zakončeno **relativním happy-endem**. Po dalším neoficiálním nezdaru v Surrey v závěru října se na prosincovém summitu Evropské rady společně stanovisko přece jen našlo a nová finanční perspektiva byla schválena. Tomuto tématu se detailněji zaobíráme v tomto čísle Měsíčníku EU aktualit, takže na tomto místě zdůrazníme spíše symbolický efekt této události, která by při řešení dalších problémů, jimž EU bude čelit v roce letošním i následujících, měla přinést více pochopení ve prospěch celku.

V roce 2005 byl scénář klíčových rozhodovacích momentů řízen **taktovkou lucemburského a britského předsednictví**. Velmi otevřený, velkorysý, viditelný, do posledního detailu profesionálně dokonale zvládnutý scénář lucemburského předsednictví bohužel k prosazení zásadního pozitivního závěru nevedl; na jeho konci byla EU rozklíčena jako málokdy v uplynulém desetiletí; na straně druhé méně okázalý, spíše kabinetní, avšak neméně tvrdě odpracovaný průběh předsednictví britského vedlo k dosažení faktické i symbolické pozitivní tečky v závěru roku 2005.

V loňském roce se další čtyři členské země EU, vesměs nováčci (**Kypr, Malta, Lotyšsko, následovány Slovenskem**) **vydaly na cestu do eurozóny**. Česká republika alespoň aktivizovala diskusi, pozvolna vyjasňující rozsah úkolů, které bude zapotřebí splnit.

EU pak rovněž pokročila jak v procesu svého rozšiřování, tak posilování vztahů s třetími zeměmi. V různé fázi vývoje se proces rozšiřování posunul ve vztahu k Chorvatsku, Srbsku a Černé hoře, a Makedonii, když podmíněné členství již bylo deklarováno na závěr roku předchozího Bulharsku a Rumunsku. Posílení vztahů v průběhu roku 2005 má zvláštní význam zejména vůči Číně, Rusku a Ukrajině (jež se dokonce ocitla kdesi na pomezí možných budoucích kandidátů a teritorií zvláštního zřetele).

Od prvního měsíce nového roku 2006 se opět rozbíhá tradiční kolotoč jednání, negociací a zasedání klíčových rozhodovacích institucí Evropské unie. Patrně nejvýznamnější lednovou událostí bude plenární zasedání Evropského parlamentu, neboť již jen souhlas volených zástupců občanů EU chybí pro vstup nové finanční perspektivy na léta 2007 až 2013 v platnost. I přes tradiční „řinčení zbraněmi“ předpokládáme, že se většina europoslanců vysloví pro tento klíčový rozpočtový dokument.

Očekávané aktivity

1.1.-30.6.2006	Rakouské předsednictví Evropské unii
10.1.2006	Brusel, Belgie - Zasedání Rady EU k zemědělství a rybolovu
12.-14.1.2006	Vídeň, Rakousko - Neformální zasedání Rady EU k justici a záležitostem vnitra
16.-19.1.2006	Štrasburk, Francie - Plenární zasedání Evropského parlamentu
19.-23.1.2006	Villach, Rakousko - Neformální zasedání ministrů práce a sociálních věcí
23.-24.1.2006	Brusel, Belgie - Evropský parlament: zasedání Výboru pro životní prostř., veř. zdraví a bezp. potravin
23.-24.1.2006	Brusel, Belgie - Zasedání Rady EU k zemědělství a rybolovu
23.-25.1.2006	Brusel, Belgie - Evropský parlament: zasedání Výboru pro dopravu
24.1.2006	Brusel, Belgie - Zasedání Rady EU k ekonomickým a finančním záležitostem (ECOFIN)
29.1.2006	Brusel, Belgie - Neformální zasedání ministrů obchodu členských zemí
30.-31.1.2006	Brusel, Belgie - Zasedání Rady EU k vnějším vztahům a všeobecným záležitostem

Závěr roku 2005 přinesl schválení nové finanční perspektivy EU na období let 2007 – 2013 Evropskou radou. Tuto událost je možné vnímat nejen jako projev dosažení křehké dohody jednotlivých členských států ohledně směřování priorit jednotlivých politik EU a jejich finančního krytí na sedmileté období počínaje 1. lednem roku 2007, ale i jako snad první náznak uklidnění rozbouraných vod, které dění v EU provázely po valnou část roku 2005.

NOVÁ FINANČNÍ PERSPEKTIVA EU NA LÉTA 2007-2013

ANALÝZA KAPITOL A GENEZE NÁVRHU NOVÉ FINANČNÍ PERSPEKTIVY

Nová finanční perspektiva na období 2007 až 2013 představuje **víceletý finanční rámec Evropské unie**, přijímaný na základě dohody mezi klíčovými institucemi EU – Radou, Komisí a Parlamentem. Komise připraví návrh finanční perspektivy, Rada ho musí schválit **jednomyslně** a v Evropském parlamentu stačí **většina hlasů**.

Hlavním smyslem takto vytvářených finančních rámců je stanovit oblasti, na něž se zaměřují politiky v přímém či zprostředkovaném vlivu institucí EU, určit nepřekročitelné výdajové stropy a tím posílit fiskální disciplínu při působení institucí EU.

Celý proces vzniku nové finanční perspektivy 2007 – 2013 se datuje dokumentem Evropské komise z počátku roku 2004 „Vytváříme naši společnou budoucnost - politické výzvy a rozpočtové prostředky rozšířené Unie 2007-13“. Na tento dokument pak obsahově navazoval konkrétní návrh Komise.

Nová finanční perspektiva 2007-13 je čtvrtou srovnatelnou finanční perspektivou EU (ES), kontinuálně existující od roku 1988; první z nich byla pětiletá první Delorova finanční perspektiva (1988–1992); na ní navázala sedmiletá druhá Delorova perspektiva (1993–1999). Třetí finanční perspektivou je ještě stále funkční Agenda 2000 (2000 – 2006), dosažená na základě nové dohody mezi institucemi EU v květnu 1999.

Obsahová náplň finanční perspektivy je rozepsána do jednotlivých kapitol. Jejich počet byl v návrhu Komise na období 2007 – 2013 zredukován z osmi na pět. Původní návrh Evropské komise počítal s objemem výdajů ve výši 1,025 mld. EUR.

Evropská komise současně navrhuje, aby počínaje rokem 2014 došlo k opětovnému návratu k pětiletému období trvání finanční perspektivy, aby tato byla lépe v souladu s institucionálním jízdním řádem EU (Evropská komise i Evropský parlament již nyní působí v rámci pětiletého funkčního období).

Jako každý rozpočtový rámec, i tento pracuje se svojí **výdajovou** a **příjmovou** stranou. V prvotních reakcích po schválení nové finanční perspektivy se **drtivá většina pozornosti** zaměřovala zejména **na výdajovou stranu**; ptala se, či hodnotila, jaké priority budou z výdajů rozpočtu EU financovány, zda jejich výběr je pro budoucnost EU ten správný; země se předháněly ve snaze ukrojit maximum společného rozpočtového krajíce a ty úspěšné se svým vyjednaným výsledkem otevřeně chlubily. Podstatně **menší mediální pozornosti** se dostala **příjmová strana** rozpočtu EU; rozhodně nelze říci, že by se pozapomínalo na to, kdo tento rozpočet dominantně financuje (ostatně: období reflexe v EU v roce 2005 bylo vyvoláno i tím, že bohatí přispěvatelé do rozpočtu EU již nechtěli přispívat tak velkoryse, případně chtěli více rozhodovat o tom, kam budou jejich příspěvky směřovat), nicméně většina okamžitých analýz po dosažení dohody o nové finanční perspektivě mířila svoji pozornost na orientaci výdajů.

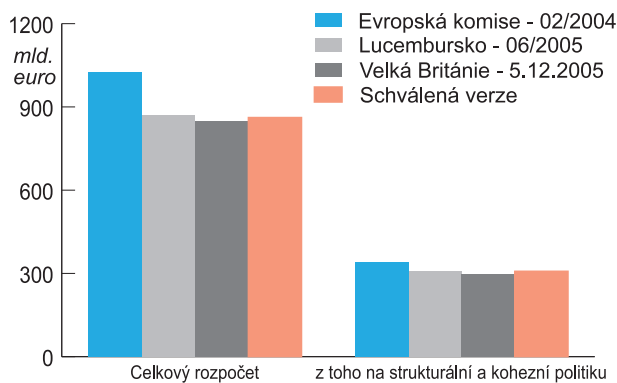
Výdaje nové finanční perspektivy

Nová finanční perspektiva si dává ambice oslovit ty oblasti, které jsou ve výlučných či sdílených kompetencích institucí EU a u nichž navíc existuje předpoklad, že vynaložení prostředků bude efektivní a pomůže řešit problémy EU jako celku v rámci neúprosné globální soutěže. Je zajisté pravdou, že shoda mezi jednotlivými členskými státy EU na výběru těch oblastí, které jsou pro EU skutečně palčivé, případně zajistí EU dlouhodobou ekonomickou prosperitu, nebyla jednoznačná. I proto je konečná podoba výdajové stránky kompromisem mezi konzervativním vnímáním výdajové struktury rozpočtu EU a progresivním vnímáním role rozpočtu a politik EU (promítající se rovněž například do prosazování liberálnějšího prostředí ve službách a na pracovním trhu v rámci celé EU).

Nová finanční perspektiva pak současně daleko silněji než ta současná vnímá proces dalšího připravovaného rozšiřování EU – počítá s tím, že příští rok do EU vstoupí Rumunsko a Bulharsko a vykazují propojení s dohodami o přistoupení těchto dvou zemí do EU.

Výdajová strana nové finanční perspektivy je rozdělena do **pěti zásadních kapitol**, odrážejících momentálně vnímané středně- a dlouhodobé priority politik EU a jejich finanční krytí. Maximální celkový výdajový strop nové finanční perspektivy činí 862,363 mld. EUR, což je ekvivalent 1,045% hrubého národního důchodu EU.

Geneze finanční perspektivy EU na léta 2007-2013

Pozn.: součet za celé sedmileté období ve stálých cenách roku 2004, zdroj: Evropská komise, lucemburské předsednictví, britské předsednictví

Snaha prosadit do nové finanční perspektivy 2007 – 2013 progresivní prvky podporující globální konkurenceschopnost EU se projevují zejména v její první **sub-kapitole 1a**. Porovnáme-li její objem s celkovým objemem prostředků

Struktura nové finanční perspektivy pro jednotlivá léta (mld. EUR, ceny roku 2004)

příděly na závazky	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2007 - 2013
Kapitola 1: Udržitelný růst	51,09	52,15	53,33	54,00	54,95	56,38	57,84	379,74
- 1 a. konkurenceschopnost pro růst a zaměstn.	8,25	8,86	9,51	10,20	10,95	11,75	12,60	72,12
- 1 b. soudržnost pro růst a zaměstnanost	42,84	43,29	43,82	43,80	44,00	44,63	45,24	307,62
Kapitola 2:	54,97	54,31	53,65	53,02	52,39	51,76	51,15	371,24
Ochrana a správa přírodních zdrojů								
- z toho zemědělství – výdaje související s trhem a přímé platby	43,12	42,70	42,28	41,86	41,45	41,05	40,65	293,11
Kapitola 3: Občanství, svoboda, bezpečnost a spravedlnost	1,12	1,21	1,31	1,43	1,57	1,72	1,91	10,27
- 3 a. svoboda, bezpečnost, spravedlnost	0,60	0,69	0,79	0,91	1,05	1,20	1,39	6,63
- 3 b. občanství	0,52	0,52	0,52	0,52	0,52	0,52	0,52	0,52
Kapitola 4: EU jako globální hráč	6,28	6,55	6,83	7,12	7,42	7,74	8,07	50,01
Kapitola 5: Správní výdaje	6,72	6,90	7,05	7,18	7,32	7,45	7,68	50,30
Kompenzace	0,42	0,19	0,19	-	-	-	-	-
Celková rozpočtovaná částka / % HND EU	120,60/ 1,10	121,31/ 1,08	122,36/ 1,06	122,75/ 1,04	123,64/ 1,03	125,06/ 1,02	126,65/ 1,00	862,36/ 1,045

Zdroj: britské předsednictví

v kapitole „Udržitelný rozvoj“, dospíváme k poznání, že prolomení konzervativních názorů na podobu rozpočtu EU bude složitou a dlouhotrvající záležitostí. Na straně druhé je nadějně, že tato částka v jednotlivých letech poměrně utěšeně narůstá a v závěru období se oproti jeho počátku zvyšuje o přibližně 50 %. Právě v rámci této kapitoly existuje prostor pro prosazení nových lisabonských cílů v oblastech výzkumu a technologického vývoje; propojování Evropy prostřednictvím sítí (dopravních, komunikačních apod.); vzdělání a profesního tréninku; podpory konkurenceschopnosti na stále více integrovaném Jednotném vnitřním trhu (zejména v oblasti služeb a pracovní síly); a sociální politiky. Prioritními oblastmi zde bude zejména další rozvíjení Trans-evropské dopravní sítě a podpora výzkumných projektů i mimo oblast Strukturálních fondů; velkou výzvou v tomto ohledu bude například 7. rámcový program pro výzkum a vývoj a jeho aplikace v podnikatelských strukturách. Předpokládá se rovněž další posílení součinnosti s produkty Evropské investiční banky.

Zajímavostí sub-kapitoly 1a. může být i explicitní začlenění dvou výdajových položek zaměřených na odstavování jaderných elektráren na Slovensku (Jaslovské Bohunice) a v Litvě (Ignalina) v celkové sumě převyšující 1,2 mld. EUR.

A konečně, zajímavým a snad i kontroverzním výstupem je zřízení Globalizačního přízpůsobovacího fondu jako jisté úlitby EU konzervativcům za ústupek při posilování integrace vnitřního trhu. Evropská rada dala souhlas k jeho vzniku pro účely dodatečné podpory pro pracovníky, kteří se stali nadbytečnými v důsledku výrazných strukturálních změn způsobených vývojem světového obchodu a zostřenou globální konkurencí; příspěvky tohoto fondu by měly být použity k asistenci těmto pracovníkům při jejich rekvalifikačním úsilí a v procesu hledání

nového pracovního uplatnění. Spuštění fondu bude podřízeno striktním kritériím, vztahujícím se k rozsahu ekonomického „postižení“ vlivem globální soutěže v lokálním, regionálním i národním měřítku. Maximální objem výdajů fondu má být 500 mil. EUR ročně.

Nejpodstatnější část výdajů v kapitole „Udržitelného rozvoje“ jde ve prospěch strukturální a kohezní politiky, tedy **sub-kapitoly 1b.**; v průběhu nové finanční perspektivy, přesněji počínaje rokem 2008, patrně zažijeme v kontextu integrace EU historickou a **průlomovou záležitostí – objem výdajů na strukturální a kohezní politiku poprvé převyší objem výdajů na zemědělské účely** (kapitola 2), přičemž nůžky mezi oběma kapitolami se mají v čase dále rozvířat v neprospěch určených pro zemědělství.

Operace strukturální a kohezní politiky budou i nadále výrazně přispívat k naplnění významu příslušných ustanovení základací Smlouvy, zaměřených na odstraňování rozdílů mezi úrovní rozvoje jednotlivých členských států a jejich regionů.

Nedávné rozšíření z května 2004 a další chystané rozšíření v budoucích letech výrazně prohloubilo ekonomické a sociální rozdíly na regionální i národní úrovni. Strukturální a kohezní politika bude respektovat tři hlavní cíle dané v dokumentu Komise „Strategický rámec Společenství“ z června 2005: konvergence; regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost; a teritoriální spolupráci.

81,7 % (251,33 mld. EUR) prostředků na strukturální a kohezní politiku bude alokováno v rámci cíle konvergence; z toho pak 24,5 % (61,518 mld. EUR) je určeno na projekty financované z Kohezního fondu a 5,0 % (12,521 mld. EUR) pro účely členských států a regionů, ovlivněných tzv. statistickým efektem (v důsledku rozšíření EU se ekonomická prosperita

některých členských států a regionů v rámci EU-15 statisticky, avšak nikoliv reálně zvýšila vůči průměru EU-25, čímž tyto ztratily nárok na určité formy podpory z fondů EU; tento fakt je tak částečně kompenzován).

15,8 % (48,789 mld. EUR) bude použito v rámci cíle regionální konkurenceschopnosti a zaměstnanosti.

Zbývajících necelých 2,5 % (7,5 mld. EUR) pak je určeno na podporu teritoriální spolupráce.

Vymezení konvergenčního cíle

Zůstává v platnosti, že nově pojmenovaný cíl vychází ze stejné konstrukce jako nynější cíl na podporu podrozvinutých regionů; je tedy zaměřen na urychlení konvergenčního procesu nejméně rozvinutých regionů a členských států.

I nadále bude platit, že regiony, které se mohou ucházet o financování ze strukturálních fondů v rámci tohoto cíle, jsou regiony vymezené jako NUTS II., jejichž HDP na obyvatele za období let 2000 – 2002 je menší než 75 % průměru EU.

Členské státy, které se mohou ucházet o čerpání z Kohezního fondu, pak mají hrubý národní důchod (HND) na obyvatele za období 2001–2003 na úrovni menší než 90 % průměru EU-25.

Vymezení cíle teritoriální spolupráce

Nový cíl teritoriální spolupráce je pak zaměřen na posílení přeshraniční spolupráce, spolupráce mezi jednotlivými zeměmi a regiony v rámci EU a založení kooperačních sítí zaměřených na výměnu zkušeností a pozitivních příkladů. Regiony v rámci tohoto cíle jsou definovány na úrovni NUTS III.

Příjmy nové finanční perspektivy

Na příjmové straně nové finanční perspektivy je klíčové dosažení velmi křehké rovnováhy, spočívající především v další připravenosti bohatých nadále financovat rozpočet EU a pokračovat tak v pozici jeho čistých přispěvatelů. Z toho důvodu bylo nutné dosáhnout určité stropy či další adekvátní opatření v případě příspěvků čistých přispěvatelů, jmenovitě Německa, Rakouska, Nizozemska, Švédska či Velké Británie.

ZÁVĚR A SPECIFICKÉ VÝZVY PRO ČESKOU REPUBLIKU

Z pohledu České republiky se dočkáme výrazného zlepšení čisté pozice. Podle předběžných kalkulací by naše průměrná čistá pozice, tedy rozdíl mezi příspěvky z a odvodů do společného rozpočtu, měla dosáhnout 3,2 miliardy euro (90 miliard korun) v průměru za rok. Oproti současnému období se tak dočkáme více než šestkrát vyšších čistých příjmů.

Více než tři čtvrtiny příjmů z evropského rozpočtu mohou být vyčerpány na strukturální a kohezní politiku. Částka je nejistá a závisí na schopnosti českých subjektů předložit dostatečný počet kvalitních projektů a na možnostech veřejných rozpočtů přidat prostředky na spolufinancování. Zaručená není ani suma na tzv. komunitární politiky. Tuzemští zájemci zde musí podstoupit konkurenci svých zkušenějších zahraničních kolegů, většina těchto peněz je totiž rozdělována na unijní úrovni v Bruselu a jediným kritériem pro schválení či odmítnutí dotace je kvalita předložených projektů bez ohledu na zemi původu. Téměř dvě pětiny z evropských příspěvků určených pro ČR bude směřovat do zemědělství. Dá se proto očekávat další zlepšení finanční pozice českých farmářů.

Ačkoliv si dovedeme představit modernější výdajovou stranu nové finanční perspektivy, pro Českou republiku je rozhodně dobře, že byla schválena. Na jedné straně je chvályhodné čekat, až detailní struktura rozpočtu vyhoví potřebám počátku 21. století, avšak během tohoto čekání by mohl nebezpečně ujíždět vlak. Vlak, který v zásadě představuje první plnohodnotnou (a dost možná, že i poslední) šanci získat čerpáním z fondů EU skutečné maximum v náš prospěch. A pokud by se diskuse o oprávněnosti každé jednotlivé rozpočtové položky vleky i v průběhu roku 2006, méně času by zbývalo na splnění nemalého penza domácích úkolů, které nás v této souvislosti čeká vypracovat.

Národní rozvojový plán a Národní strategický referenční rámec patří mezi nejvýznamnější z nich. Dostatečný časový prostor je zapotřebí pro kvalitní přípravu nové sady Operačních programů. Ty projdou výraznou změnou především v tom, že v příštím období nabídnou vyšší míru autonomie krajům, které tak budou moci lépe naplňovat své vlastní regionální priority. Řešitelé projektů by navíc měli být přehledněji a srozumitelněji informováni o nabízených možnostech financování ze zdrojů EU a procedura administrativních náležitostí by měla být jednodušší. Výzvy v rámci operačních programů pak musejí být vyhlášeny bez zbytečného zpoždění a včas. Navíc musejí být pružně k dispozici veřejné i soukromé zdroje spolufinancování, neboť fondy EU rozhodně nepokrývají celkové náklady projektů. Teprve pokud se tyto úkoly podaří uspokojivě splnit, dostane debata o nové finanční perspektivě 2007 – 2013 i v podmínkách České republiky naplněný smysl.

Odhadovaná čistá pozice ČR v letech 2007-2013

(mil. euro v cenách roku 2004)

	celkem	roční průměr
Zemědělství	6 336,1	905,2
z toho: přímé platby a tržní opatření	3 824,1	546,3
rozvoj venkova	2 512,0	358,9
Strukturální a kohezní politika	23 749,1	3 392,7
z toho: Strukturální fondy	15 899,4	2 271,3
Fond soudržnosti	7 849,7	1 121,4
Komunitární politiky	720,0	102,9
Celkem příjmy z rozpočtu EU	30 805,2	4 400,7
Celkové odvody do rozpočtu EU	8 339,7	1 191,4
Čistá pozice	22 465,6	3 209,4

Profil země tentokrát zaměříme na klíčového hostitele podstatné většiny institucí Evropské unie, i bez toho však zemi velmi zajímavou v řadě ohledů – Belgii. Odhlédneme-li od úrovně ekonomické vyspělosti, nalezneme mnoho paralel s naší zemí. Vedle téměř shodného počtu obyvatel patří Belgie stejně jako Česká republika do skupiny nejotevřenějších ekonomik v rámci EU i ve světovém srovnání; velmi silně tak ekonomicky závisí na vývoji konjunktury v celé Unii.

BELGIE

Základní ukazatele

<i>typ vlády/hlava státu:</i>	konstituční monarchie / král Albert II
<i>velikost území (podíl v EU)</i>	30 528 km ² (0,77 %)
<i>počet obyvatel (podíl v EU)</i>	10 445 900 (2,27 %)
<i>věková struktura obyvatel</i>	0-14 let: 17,3 %; 15-64 let: 65,6 %; nad 65 let: 17,1 %
<i>etnická a národnostní struktura</i>	58 % Vlámové; 31 % Valoni; 11 % ostatní
<i>HDP celkem (podíl v EU)</i>	288,09 mil. EUR (2,78%)
<i>HDP per capita v PPS</i>	118,9% průměru EU-25
<i>sektorová struktura HDP</i>	zemědělství: 1,0%; průmysl a stavebn.: 24,8%; služby: 74,2%
<i>průměrná inflace</i>	1,9%
<i>průměrná nezaměstnanost</i>	7,9%
<i>růst HDP</i>	2,6
<i>saldo státního rozpočtu</i>	0,0% HDP
<i>veřejný dluh</i>	95,7% HDP
<i>počet NUTS2, nejbohatší a nejchudší NUTS2 (dle HDP per capita v PPS vůči EU)</i>	11 NUTS2; Brussels: 234,5%; Prov. Namur: 82,3%
<i>další informace</i>	http://www.premier.fgov.be

pozn.: ekonomické ukazatele v roce 2004, zdroj: EU, CIA

Komentář

Zajímavé jsou již samotné okolnosti vzniku této země; přestože se na území dnešní Belgie nacházejí mnohá historická sídla, jejichž založení se datuje obdobími před mnoha sty, v některých případech i více než tisíci lety, Belgie jako stát není star ani 200 let. Na dnešním belgickém území, ve městech jako jsou Bruggy či Antverpy, například zaznamenáváme zárodky moderního finančnictví a bankovníctví v kontextu celého evropského kontinentu.

Stát Belgie však spatřil světlo světa až v roce 1830 a jako velmi účelová obranná aliance v sobě spojil dva ne zcela homogenní a do té doby nikterak výrazně propojené celky – frankofonní Valonii a nizozemsky (či vlámsky) hovořící Flandry. Jako pojítko a tmel mezi nimi stojí původně vlámský, nyní dominantně frankofonní Brusel. Uspořádání Belgie je pak zřejmě tou nejvýraznější zajímavostí, neboť řada z těch následujících z něj vyplývá.

Výraznou specifikou Belgie je právě způsob soužití a nalézání trvalé rovnováhy mezi těmito třemi celky – Belgie je tak zemí, která se vlastně permanentně „rozpadá“, ale která alespoň prozatím křehce, ale jistě přežívá. Již například na začátku 90. let se vytvářely významné paralely mezi tehdy potenciálním rozdělením Belgie a Československa. S odstupem lze konstatovat, že Československo již 13 let neexistuje, kdežto v Belgii bylo prosazeno poměrně náročně

vyhlížející federativní uspořádání, jež však drží zemi pohromadě. Navíc není zcela obvyklé, aby se občané jednoho státu navzájem dorozumívali prostřednictvím třetí řeči – ponejvíce angličtiny; i to je obraz pro Belgii obvyklý – Vlámové sice obvykle hovoří rovněž francouzsky, Valoni však nizozemsky hovoří jen pomálu; tudíž se často při vzájemné komunikaci upírají k angličtině.

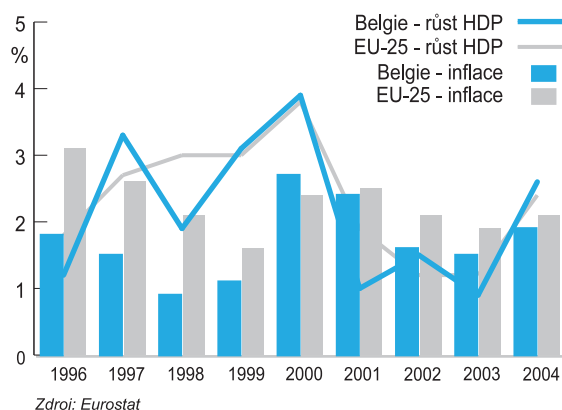

Belgie je – snad spolu s Itálií – označována za zemi, kde ekonomický a politický vývoj probíhají po paralelních drahách. V několika posledních letech to neplatí, nicméně předcházející období byla typická značnou politickou nestabilitou, častou fluktuací politiků a množstvím politických afér a skandálů; a navzdory tomu, belgický hospodářský vývoj byl více než uspokojivý. Z hlediska prosperity nepatří Belgie v rámci EU mezi absolutní superšpičku, nicméně dlouhodobě velmi solidní hospodářské výsledky řadí tuto zemi mezi výrazný nadprůměr – do skupiny velmi bohatých zemí, kde je příjemné pracovat i žít.

Existuje však jeden dlouhodobý hospodářský vřed, který nebude lehké – přes značné úsilí – odstranit ani v nejbližších letech – extrémně vysoký veřejný dluh, jež se stále pohybuje okolo 100 % belgického HDP. Je dost možné, že tato vysoká výše zadlužení je zděděným projevem neustálého dohadování se mezi vlámskou a valonskou částí země o tom, kdo na koho doplácí, případně pak velmi košaté struktury administrativy zejména na úrovni jednotlivých provincií. V Belgii se pak rovněž poněkud zvrtila snaha o vytvoření státu blahobytu v průběhu 70. a 80. let.

Belgická ekonomika však současně prošla v posledních 15 letech radikálními strukturálními změnami. Ve vlámské části země existuje mnoho příkladů praktické aplikace znalostní ekonomiky; valonská část zaznamenává viditelný přesun od tradičních odvětví (důlní průmysl, hutě, zemědělství) k odvětvím terciární sféry, včetně turismu.

Vývoj inflace a růstu HDP

Statistické okénko

Statistické okénko v tabulkové formě zobrazuje důležité makroekonomické a finanční ukazatele zemí nově přistoupivších do Evropské unie se zřetelem na kritéria definovaná v Maastrichtské smlouvě: meziměsíční, meziroční a průměrnou inflaci, indikátory deficitu schodku státního rozpočtu a státního dluhu vyjádřených v poměru k HDP a volatilitu devizových kurzů národních měn k euro. Pro srovnání jsou v tabulce i stejné ukazatele pro celou EU.

Cenový vývoj

	Meziměsíční inflace v %			Meziroční inflace v %			Průměrná meziroční inflace v %		
	IX-05	X-05	XI-05	IX-05	X-05	XI-05	IX-05	X-05	XI-05
EU	0,4	0,2	-0,2	2,5	2,4	2,2	2,2	2,2	2,2
EU - minimum	-	-	-	-	-	-	1,0	0,9	1,0
ČR	-0,1	0,9	-0,4	2,0	2,5	2,2	1,7	1,7	1,6
Estonsko	0,9	-0,1	-0,1	4,9	4,5	4,0	4,2	4,3	4,2
Kypr	1,7	1,1	0,2	2,1	2,2	2,0	2,3	2,3	2,3
Litva	0,8	0,6	0,1	2,6	3,0	2,8	2,7	2,7	2,7
Lotyšsko	1,5	0,7	0,3	7,4	7,7	7,5	6,9	6,9	6,9
Maďarsko	0,2	0,0	0,2	3,6	3,1	3,3	4,2	3,9	3,7
Malta	0,0	0,9	-2,7	2,0	3,0	4,3	2,2	2,2	2,4
Polsko	0,3	0,3	-0,2	1,9	1,6	1,1	3,0	2,8	2,5
Slovensko	0,3	1,3	0,0	2,3	3,5	3,6	3,4	3,2	2,9
Slovinsko	1,0	0,2	-0,6	3,2	3,2	2,1	2,7	2,7	2,5

Pozn.: založeno na bázi harmonizovaného indexu spotřebitelských cen (HICP); průměrná meziroční inflace je dvanáctiměsíční klouzavý průměr meziroční změny harmonizovaného indexu spotřebitelských cen; EU – minimum je průměr průměrné inflace ve třech členských státech EU s její nejnižší hodnotou. Zdroj: Eurostat

Fiskální vývoj

	Deficit veřejných rozpočtů k HDP v %			Veřejný dluh k HDP v %		
	2002	2003	2004	2002	2003	2004
EU-25	-2,3	-3,0	-2,6	61,4	63,0	63,4
ČR	-6,8	-12,5	-3,0	29,8	36,8	36,8
Estonsko	1,5	2,6	1,7	5,8	6,0	5,5
Kypr	-4,5	-6,3	-4,1	65,2	69,8	72,0
Litva	-1,4	-1,2	-1,4	22,4	21,4	19,6
Lotyšsko	-2,3	-1,2	-0,9	14,2	14,6	14,7
Maďarsko	-8,5	-6,5	-5,4	55,5	57,4	57,4
Malta	-5,8	-10,4	-5,1	63,2	72,8	75,9
Polsko	-3,3	-4,8	-3,9	41,2	45,3	43,6
Slovensko	-7,8	-3,8	-3,1	43,7	43,1	42,5
Slovinsko	-2,7	-2,7	-2,1	29,8	29,4	29,8

Pozn.: na základě standardu ESA 95; zdroj: Eurostat

Volatilita devizových kurzů národních měn k euro

	Za posledních 24 měsíců			Za posledních 12 měsíců		
	průměrný kurz	odchylka maximum v %	odchylka minimum v %	průměrný kurz	odchylka maximum v %	odchylka minimum v %
Česká koruna	30,84	+6,9	-7,4	29,78	+3,2	-2,5
Estonská koruna	15,65	+0,0	+0,0	15,65	+0,0	+0,0
Kyperská libra	0,579	+1,1	-1,3	0,577	+0,7	-1,3
Litevský litas	3,453	+0,0	-0,0	3,453	+0,0	-0,0
Lotyšský lat	0,681	+5,2	-2,5	0,696	+0,1	-0,3
Maďarský forint	249,9	+3,4	-7,5	248,1	+2,7	-3,1
Maltská lira	0,429	+1,2	-1,3	0,430	+0,3	-1,0
Polský zlotý	4,276	+11,8	-13,3	4,023	+5,2	-5,8
Slovenská koruna	39,31	+4,7	-4,5	38,60	+2,8	-3,2
Slovinský tolar	239,3	+1,0	-0,3	239,6	+0,1	-0,1

Pozn.: průměrný kurz je prostý aritmetický kurz měny daného státu k euro v uvedeném období, odchylka maximum je procentní odchylka maximálního kurzu v daném období od průměru, odchylka minimum je procentní odchylka minimálního kurzu od průměru, zdroj: ECB. Referenční období končí k 31.12.2005.

Tato publikace je považována za doplňkový zdroj informací našim klientům i nejširší veřejnosti. Na informace uvedené v ní nelze pohlížet tak, jako by šlo o údaje nezvratné a nezměnitelné. Publikace je založena na nejlepších informačních zdrojích dostupných v době tisku. Použité informační zdroje jsou všeobecně považované za spolehlivé, avšak Česká spořitelna, a.s. ani její pobočky či zaměstnanci neručí za správnost a úplnost informací. Autoři považují za slušnost, že při použití jakékoliv části tohoto dokumentu, bude uživatelem tento zdroj uveden.

Některé obrázky použité v této publikaci pochází z audiovizuální knihovny Evropské komise.

Vydáváno pod evidenčním číslem Ministerstva kultury ČR: MK ČR E 16338, ISSN: 1801-5042, 1801-5034.

